

SPRAWOZDANIE Z PRAC TOWARZYSTWA KULTURY JĘZYKA W KADENCJI 2019–2022

(wersja skrócona; pełna wersja: www.tkj.uw.edu.pl)

I. Zarząd Główny

Zarząd Główny Towarzystwa Kultury Języka działał w składzie wybranym przez Walne Zgromadzenie Towarzystwa w 2019 r. Wyjątek stanowi zmiana w Główniej Komisji Rewizyjnej: w styczniu 2021 r. rezygnację z funkcji przewodniczącej złożyła dr Maria Przystek-Samokowa.

II. Stan osobowy Towarzystwa Kultury Języka. Oddziały i Sekcje

Towarzystwo Kultury Języka liczy obecnie 174 członków, w tym: 162 zwyczajnych, 12 honorowych, 1 wspomagający. Członkowie Towarzystwa są zrzeszeni w 7 oddziałach terenowych w: Białymstoku, Dąbrowie Białostockiej, Grajewie, Łomży, Płocku, Siedlcach i Warszawie oraz w 2 sekcjach problemowych: gwaroznawczej i logopedycznej, przy czym tylko Sekcja Logopedyczna ma własny zarząd i członków; w pracach Sekcji Gwaroznawczej uczestniczą wszyscy zainteresowani członkowie Towarzystwa.

W 2022 r. (już po obradach Walnego Zgromadzenia) informację o rozwiązaniu Oddziału w Dąbrowie Białostockiej złożył prezes Oddziału mgr Jerzy Białyomyzy.

W kadencji 2019–2022 zmarły członkinie naszego Towarzystwa:

- **dr Krystyna Długosz-Kurczabowa** – członek założyciel i Członek Honorowy Towarzystwa, wieloletni członek władz Towarzystwa i prezes Oddziału Warszawskiego;
- **red. Wiesława Zychowicz** – członek założyciel i Członek Honorowy Towarzystwa, autorka wielu audycji radiowych w Polskim Radiu poświęconych kulturze języka i poprawności językowej;
- **mgr Teresa Iglukowska** – członek założyciel i Członek Honorowy Towarzystwa, lektorka języka polskiego w Instytucie Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców UW „Polonicum”;
- **prof. dr hab. Barbara Falińska** – członek założyciel i Członek Honorowy Towarzystwa, przewodnicząca Sekcji Gwaroznawczej, wybitna badaczka gwar Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny, pomysłodawczyni i aktywna uczestniczka projektu „Dialog pokoleń” realizowanego przez Towarzystwo od 2014 roku;
- **mgr Albina Chojak** – wieloletnia dyrektor Zespołu Szkół Weterynaryjnych w Łomży;
- **p. Anna Górtatowska** – pracownica Urzędu Gminy w Łomży.

III. Działalność statutowa Towarzystwa

1. Prace Zarządu Głównego

Prace Zarządu Głównego Towarzystwa dzielą się na prace Zarządu *in gremio* oraz prace prezydium ZG. Zgodnie ze Statutem TKJ odpowiedzialność za bieżącą działalność ponosi prezes i prezydium Zarządu.

Zarząd Główny. W czasie kadencji 2019–2022 odbyły się 4 posiedzenia Zarządu Głównego w następujących terminach: 29.03.2019 r., 24.02.2020 r., 27.01.2021 r., 26.03.2022 r. W czasie posiedzeń prezydium przedstawiało Zarządowi Głównemu działania przez nie podjęte od ostatniego posiedzenia, a zarządy oddziałów i sekcji sprawozdania ze swojej działalności. Sprawozdania z posiedzeń Zarządu Głównego znajdują się w dokumentacji Towarzystwa.

Prezydium Zarządu Głównego. Prezydium zbierało się na posiedzeniach co najmniej 2 razy w roku, w czasie których omawiano sprawy bieżącej działalności Towarzystwa (protokoły z posiedzeń znajdują się w dokumentacji). Do najważniejszych prac prezydium należały:

- opracowywanie i składanie wniosków grantowych do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (obecnie: Ministerstwa Edukacji i Nauki), Narodowego Centrum Kultury;
- obsługa administracyjna i finansowa przyznanych grantów;
- podpisywanie umów, m.in. z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (WCIES), umowy licencyjnej z EBSCO w sprawie „Poradnika Językowego” na platformie EBSCO, umowy licencyjnej z Uniwersytetem Warszawskim w sprawie umieszczenia „Poradnika Językowego” na platformie UW;
- współpraca z samorządami terenowymi i szkołami na terenie Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny, m.in. w związku z realizacją projektu „Dialog pokoleń”;
- współpraca z Fundacją Języka Polskiego;
- współpraca z Radą Języka Polskiego;
- współpraca z Radą Towarzystw Naukowych przy Polskiej Akademii Nauk;
- współpraca z oddziałami terenowymi naszego Towarzystwa, uczestnictwo w imprezach naukowych organizowanych przez poszczególne oddziały.

Do szczególnych osiągnięć obecnej kadencji prezydium ZG zalicza powołanie do życia Oddziału TKJ w Płocku oraz wznowienie działalności Oddziału w Siedlcach, za co szczególne podziękowania należą się dr Agnieszce Grażul-Luft – prezes Oddziału w Płocku, i dr Renacie Bryzek – prezes Oddziału w Siedlcach.

Na szczególną uwagę zasługuje też strona internetowa Towarzystwa, co jest zasługą dr Joanny Zawadki – sekretarz Zarządu Głównego.

Towarzystwo Kultury Języka było reprezentowane na II Kongresie Towarzystw Naukowych w Poznaniu (14–15.09.2018), w czasie którego prezes TKJ przedstawił referat *Towarzystwo Kultury Języka i jego działalność na rzecz środowisk lokalnych* (publikacja w: *Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej*, pod red. Andrzeja Gulczyńskiego i Zbigniewa Kruszewskiego, ISBN 978-83-7654-441-0, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2019).

2. Oddziały i Sekcje Towarzystwa

Wszystkie zarządy oddziałów i sekcji działały w składach powołanych przez walne zgromadzenia oddziałów i sekcji w 2019 roku. Działalność statutową oddziałów prezentują sprawozdania prezesów oddziałów i przewodniczącej Sekcji Logopedycznej.

Poniżej przedstawiono działalność naukową i popularnonaukową oddziałów i sekcji na podstawie sprawozdań za lata 2019–2022 prezesów oddziałów i przewodniczących sekcji:

- prof. dr hab. Urszuli Sokólskiej – Oddział w Białymstoku,
- mgra Jarosława Konopki – Oddział w Grajewie,
- prof. dr hab. Henryki Sędziak – Oddział w Łomży,
- dr Agnieszki Grażul-Luft – Oddział w Płocku,
- dr Renaty Bryzek – Oddział w Siedlcach,
- dr hab., prof. UW Elżbiety Wierzbickiej-Piotrowskiej – Oddział w Warszawie i Sekcja Gwaroznawcza,
- dr Danuty Emiluty-Roza – Sekcja Logopedyczna

Oddział w Białymstoku

Działalność naukowa i popularnonaukowa

- udział w pięciu godzinnych audycjach w Radiu „Akadera” (tytuł spotkań – *Polszczyzna-zielszczyzna*; w ramach prowadzonego przez Janusza Taranienkę cyklu „Kawiarnia Literacka”). Rozmowy poświęcone były m.in.: odmianie nazwisk, formom feminatywnym, odmianie liczebników, przeobrażeniom semantycznym wyrazów (np. z okazji 8 marca rozmowę poświęcono słownictwu skupionemu wokół kategorii KOBIEȒA i MĘŻCZYŻNA – *dziad, baba, kobieta, niewiasta, białka, białogłowa, dziewczka, dama, panna, mężczyzna, męstwo, mężny* itp.), reliktom semantycznym i strukturalnym zachowanym w przysłowiać i związkach frazeologicznych, a z okazji walentynek – językowi miłości w ujęciu dawnym i współczesnym (w tym również przekształceniom znaczeniowym i emocjonalnym słownictwa miłosnego związanego z szeroko pojętym polem MIŁOŚĆ (styczeń – marzec 2020 r.) – prof. dr hab. Urszula Sokólska;
- wykład gościnny na Uniwersytecie Gdańskim w ramach cyklu „Wykłady Mistrzów” (tytuł wystąpienia: *Julian Tuwim jako językoznawca*) (marzec 2020) – prof. dr hab. Urszula Sokólska;
- udział w warsztatach „Dialog pokoleń 2021” i program konferencji „Tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny” (lipiec 2021) – prof. dr hab. Urszula Sokólska;
- organizacja VII Konkursu Literackiego im. Anny Markowej – dr hab. Krzysztof Korotkich;
- organizacja (w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym) wspólnie z Europejską Szkołą Wizażu i Stylizacji VenaArt Marcjanny Gładkowskiej wykładów dr Anetty Strawińskiej;

- *Jak być glamour? Uwagi o magicznej funkcji słów;*
- *Przyczynek do charakterystyki socjolektu wizażystów i stylistów;*
- zgłoszenie do pisma branżowego *MakeUpTrendy* artykułu pt. *Wizażysta – sekretny zawód przyszłości* (artykuł zawiera komentarz lingwistyczny do słów typu: *stylista, wizażysta, kosmetolog, kosmetyczka* itp.);
- wykład dla uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych w Białymstoku pt. *Nakłanianie, perswazja i manipulacja we współczesnej reklamie (na wybranych przykładach)* (marzec 2020 r.) – dr Anetta Strawińska;
- wykłady on-line dla studentów Uniwersytetu L’Orientale w Neapolu (maj 2021) – dr Anetta Strawińska;
- praca w zespole przygotowującym nowy kierunek studiów: *Lingwistyka Stosowana „Wschód-Zachód”* – dr Małgorzata Andrejczyk;
- prowadzenie warsztatów z redakcji i korekty dla studentów filologii polskiej – dr Ewa Gorlewska;
- współorganizacja VII Konkursu Literackiego im. Anny Markowej – dr Ewa Gorlewska;
- wygłoszenie prelekcji na temat: *Kultura języka – kultura człowieka* w filii Książnicy Podlaskiej w Dziecięcym Szpitalu Klinicznym w Białymstoku – dr Ewa Gorlewska;
- podjęcie współpracy z Wydziałem Fizyki UwB przy przygotowaniu zasobów słownych na potrzeby platformy wspierającej rehabilitację osób z implantem ślimakowym – dr Ewa Gorlewska;
- praca w zespole przygotowującym program kierunku filologia polska z przygotowaniem nauczycielskim przy Wydziale Filologicznym UwB – dr Ewa Gorlewska;
- przygotowanie VI i VII numeru czasopisma „Próby. Nieregularnik Filologiczny” pt. *Idee – Wartości – Autorytety* (redaktor numeru) – dr Ewa Gorlewska.

Oddział w Dąbrowie Białostockiej

Oddział nie prowadził w latach 2019–2022 żadnej działalności statutowej. Prezes Oddziału, mgr Jerzy Białomyzy – wicestarosta powiatu sokólskiego – aktywnie uczestniczył w pracach projektu „Dialog pokoleń”.

Oddział w Grajewie

Działalność naukowa i popularnonaukowa

- przeprowadzenie w ramach projektu NCK cyklu warsztatów, ćwiczeń i pogadek językowych z uczniami na temat korzystania ze słowników gwar polskich (Sokołów Podlaski, 8.08.2019);
- opracowanie we współpracy z Zarządem Głównym TKJ w Warszawie kompletnego projektu badawczego pn. „Język Podlasia ostatniego stulecia w badaniach uczniów i studentów” (Grajewo–Warszawa–Białystok, 24.02.2021);
- udział mgr Lucyny Bagińskiej w konferencji międzynarodowej: *2019 Polish Cognitive Linguistics Association Conference Cognitive Linguistics in the Year 2019 September 26–28, University of Bialystok, Poland* i wygłoszenie referatu

- pt. *Amalgamat w badaniu strategii tekstowej wierszy o obrazach Arnolda Böcklina na przykładzie poezji Zofii Gordziałkowskiej*;
- współorganizacja ogólnopolskiej konferencji: „Dialog pokoleń VI” (Sokołów Podlaski, 6.08–8.08.2019);
 - wygłoszenie przez mgr Lucynę Bagińską referatu pt.: *Język ekfraz młodopolskich na podstawie wybranych wierszy Zofii Gordziałkowskiej z tomu „Böcklin w poezji”* na ogólnopolskiej konferencji: „Dialog pokoleń VI” (Sokołów Podlaski, 6.08–8.08.2019);
 - przedstawienie prezentacji pn. *Wybrane przykłady współpracy grajewskich szkół na rzecz uczniów ze SPE i ich rodzin w czasie e-spotkania informacyjno-konsultacyjnego pod nazwą „Model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą”* zorganizowanego we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie oraz Kuratorium w Białymstoku (Białystok, 11.02.2021);
 - przygotowanie i przeprowadzenie we współpracy z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy cyklu szkoleń i ćwiczeń o tematyce „Savoir-vivre w edukacji osób niepełnosprawnych oraz projektowania uniwersalnego”. Warsztaty przeprowadzone zostały na podstawie autorskiego programu zajęć. Podczas ich realizacji wykorzystano nowoczesne technologie informatyczne, takie jak: symulatory, dialery, komputery ze specjalistycznym oprogramowaniem, a także ubiory geriatryczne, wózki inwalidzkie itp. pomoce dydaktyczne (Ełk, maj i czerwiec 2021 r.);
 - zorganizowanie we współpracy z Oddziałem Warszawskim Towarzystwa Kultury Języka, Instytutem Języka Polskiego UW, Fundacją Języka Polskiego, Starostą Powiatu Grajewskiego oraz Burmistrzem Miasta Grajewa konferencji naukowej pt. „Tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny” (Grajewo–Niećkowo, 21–22.07. 2021);
 - zorganizowanie we współpracy z Oddziałem Warszawskim Towarzystwa Kultury Języka, Instytutem Języka Polskiego UW, Fundacją Języka Polskiego, Starostą Powiatu Grajewskiego oraz Burmistrzem Miasta Grajewa warsztatów gwaroznawczych (Grajewo–Niećkowo–Ełk, 19–25.07.2021).

Publikacje naukowe i popularnonaukowe członków Oddziału

- Lucyna Bagińska, *Światotwórcza właściwość języka na podstawie konceptualizacji motywu życia w ekfrazach Zofii Gordziałkowskiej z tomu „Böcklin w poezji”*, w: *Literacki homo loquens*, red. M. Wanot-Miśtura i E. Wierzbicka-Piotrowska, Warszawa 2018, s. 153–171.
- Lucyna Bagińska, *Językowy obraz duszy w młodopolskich ekfrazach inspirowanych dziełami malarskimi Arnolda Böcklina*, „Adeptus. Pismo Humanistów” nr 13/2019, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2019, s. 24. DOI: 10.11649/a.1644 Article No.: 1644.
- Barbara Falińska, Jarosław Konopka red., *DIALOG POKOLEŃ. Słownictwo ludowe Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny w układzie tematycznym. Byłe województwo łomżyńskie. Pożywienie*, cz. 1.

- Lucyna Bagińska, *Tekstowy obraz kobiety w młodopolskich utworach Zofii Górdziałkowskiej, zafascynowanej malarstwem Arnolda Böcklina*, w: J. Porayski-Pomsta, K. Sobolewska, red., *Polszczyzna jest zobowiązaniem, a dla niektórych pasją*. Tom prac ofiarowanych prof. dr hab. Barbarze Falińskiej w 90. rocznicę urodzin, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2021, s. 151–171.
- Jarosław Konopka, *O koniecznych zadaniach i kompetencjach logopedy*, w: J. Porayski-Pomsta, K. Sobolewska, red., *Polszczyzna jest zobowiązaniem, a dla niektórych pasją*. Tom prac ofiarowanych prof. dr hab. Barbarze Falińskiej w 90. rocznicę urodzin, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2021, s. 285–309.

Oddział w Łomży

Od początku kadencji Oddział realizował działalność statutową zgodnie z przyjętym planem. W 2019 roku odbyło się dziewięć zebrań seminarium językowego. W 2020 roku – dwa zebrania seminarium, w styczniu i w lutym. W okresie pandemii, od marca 2020 i w 2021 roku, zrezygnowano z pracy zespołowej. Zawieszono działalność seminariów językowych. Nie odbyła się też planowana konferencja poświęcona pamięci językoznawców – prof. Barbary Bartnickiej i prof. Michała Jaworskiego. W momencie ustania pandemii wrócimy do tego zadania. Część członków TKJ pracowała bardzo intensywnie, uczestnicząc w konferencjach, pisząc prace naukowe i publikując je (prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz z Uniwersytetu w Białymstoku i dr Maria Tocka).

Działalność naukowa i popularnonaukowa

Seminarium językowe

W mijającej kadencji spotkania seminarium odbywały się zgodnie z planem w 2019 roku. W następnych latach, z powodu ograniczeń pandemicznych, odbyły się tylko dwa zebrania seminarium. W styczniu 2020 wykład *Liga Kobiet – główne nurty działalności* wygłosiła prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz, historyk z UwB; w lutym dr Maria Tocka kontynuowała wykład prof. M. Dajnowicz, przedstawiając temat *Cele i zadania Ligi Kobiet w latach 1945–1989*.

Konferencje naukowe

W tej kadencji nasi członkowie reprezentowali TKJ na konferencjach organizowanych przez inne podmioty, jako współorganizatorzy lub uczestnicy z wygłoszonym referatem:

- *Polityka i politycy w prasie XX i XXI wieku. Polityka w prasie kobiecej*. Białystok 2019 – prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz i dr Maria Tocka;
- *Ruchy kobiece na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Stan badań i perspektywy*. Białystok 2020 – prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz i dr Maria Tocka;
- *Badania historii kobiet polskich na tle porównawczym. Kierunki, problematyka, perspektywy*. Białystok 2021 – prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz i dr Maria Tocka;
- *20 lat Oddziału Regionalnego Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łomży*. Łomża 2021 – prof. dr hab. Henryka Sędziak i dr Maria Tocka;

- *Kultura wobec kryzysu. Wręczenie nagród i medali im. Zygmunta Glogera*. Łomża 2021 – prof. dr hab. Henryka Sędziak i dr Maria Tocka;
- *Dziecko w historii – między godnością a zniewoleniem*. Białystok 2021 – dr Ewa Chłudzińska.

Wykłady popularnonaukowe

- *Historia Łomży zapisana w nazwach ulic*. Łomża, październik 2021. Wykład Krystyny Hoffman wygłoszony na spotkaniu zorganizowanym przez Miejską Bibliotekę w Łomży z klubem czytelników;
- *Język ojczysty – co to znaczy? Zabawy językowe z dziećmi z I klasy*. Łomża, luty 2020. Zajęcia zorganizowane przez Miejską Bibliotekę w Łomży z siedmiolatkami z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego. Zajęcia prowadziła Krystyna Hoffman.

Opracowania i publikacje naukowe członków Oddziału TKJ w Łomży

- prof. dr hab. Henryka Sędziak: opinia dorobku dra hab. Marka Cybulskiego z Uniwersytetu Gdańskiego w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora nauk humanistycznych;
- prof. dr hab. Henryka Sędziak: praca nad siódmym artykułem z cyklu *Nazwiska mieszkańców Łomży zasłużonych dla miasta i regionu z przełomu XIX i XX wieku*;
- mgr Ewa Kamińska (w ramach współpracy z Łomżyńskim Towarzystwem Naukowym im. Wagów): przekład z języka rosyjskiego na polski historycznych dokumentów urzędowych z okresu Guberni Łomżyńskiej (1866–1918) znajdujących się w zasobach bibliotecznych ŁTN i Archiwum Państwowego Oddział w Łomży:
 - *Księżeczki Memoriałowe* z lat: 1886, 1888, 1894, 1897, 1898, 1901, 1904, 1912, 1914;
 - *Pierwszy Spis Powszechny Ludności Imperium Rosji w 1895 roku*. Gubernia Łomżyńska, miasto Łomża;
 - Kilkanaście wyciągów akt metrykalnych chrztów, zgonów, zaślubin z tamtego okresu.
 - Rozdział *Ruchy ludnościowe* w rocznikach 1888-1902 *Przeglądu Łomżyńskiej Guberni*;
 - Alfabetyczny spis zmarłych w Szczuczyńskiej Gminie Żydowskiej w latach 1906–1910 i 1913–1914.
- prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz (m.in.):
 - *Polityka i politycy w prasie XX i XXI wieku: polityka w prasie kobiecej*, red. M. Dajnowicz, A. Miodowski, Białystok 2019;
 - *Ruchy kobiece na ziemiach polskich w XIX i XX wieku: stan badań i perspektywy*, red. M. Dajnowicz, A. Miodowski, Białystok 2020;
- *Sama, ale czy samotna? – obraz niezamężnych kobiet u schyłku Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w świetle „Kobiety i Życia”* (współautorka U. Sochołowska), „Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobiecych” 2021, nr 1(10), s. 195–212.

- dr Maria Tocka (m.in.):
 - *Łomżyńskie historie prawdziwe. Ludzie, miejsca, zdarzenia*, Łomża 2019 (książka);
 - *100 lat praw wyborczych kobiet w Polsce*, „Polszczyzna Mazowska i Podlasia”, Łomża 2019, t. XXII.

Oddział w Płocku

Działalność naukowa i popularnonaukowa

- W 2020 roku odbyły się cztery spotkania (online) z młodzieżą (w sumie około 100 uczestników). Tematem była agresja językowa. Tytuł spotkań: „Słowa mają wielką moc” (zajęcia dydaktyczne). Uczestnicy:
 - uczniowie klasy III Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego przy Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku,
 - studenci I roku Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku (kierunki studiów: bezpieczeństwo wewnętrzne oraz nowe media).
- 17 marca 2021 roku odbyło się (online, opóźnione z powodów epidemicznych) spotkanie inauguracyjne działalności Oddziału w Płocku. Wzięło w nim udział kilkudziesięciu uczestników reprezentujących środowisko Towarzystwa Kultury Języka, Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku (studenci, pracownicy, uczniowie liceum), mieszkańcy Płocka. Referaty wygłosili:
 - prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta, prezes Towarzystwa Kultury Języka – *Działalność Towarzystwa Kultury Języka w zakresie popularyzacji wiedzy o języku*;
 - prof. dr hab. Stanisław Dubisz, zastępca prezesa Towarzystwa Kultury Języka – *Żeńskie formy nazw zawodów i tytułów (tzw. feminatywa) w polszczyźnie*;
 - dr hab., prof. UW Wanda Decyk-Zięba, zastępca prezesa Towarzystwa Kultury Języka – *O nazwach części mowy w dawnych gramatykach*;
 - dr hab. Andrzej Kansy, prof. Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku, wiceprezes Płockiego Oddziału Towarzystwa Kultury Języka – *Historia badań językoznawczych w Płocku w latach 1945–1989*.
- W okresie wrzesień–grudzień 2021 roku dr Agnieszka Grażul-Luft realizowała autorski projekt popularyzatorski pn. „Słowa mają wielką moc”, skierowany do dzieci. Odbyło się 11 spotkań (zajęcia dydaktyczne): 2 w grupach przedszkolnych (Przedszkole Niepubliczne Sióstr Salezjanek, Warszawa Międzylesie) oraz 9 (klasy 1–3) w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 11 w Płocku.

W 2020 roku w celu rozpropagowania inicjatywy utworzenia, ugruntowania Oddziału w środowisku lokalnym i nawiązania współpracy pozyskano dwa honorowe patronaty: Rektora Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku oraz Prezydenta Miasta Płocka.

Publikacje naukowe i popularnonaukowe członków oddziału

- A. Grażul-Luft: *Czym nie jest start-up – o definicjach internacjonalizmu w języku polskim*, „Poradnik Językowy” 2019, z. 5, s. 79–88.
- A. Grażul-Luft: *O ewolucji znaczeniowej wyrazu zdalny w dobie pandemii koronawirusa*, „Poradnik Językowy” 2020, z. 8, s. 82–92.

- A. Kansy: *Z dziejów badań językoznawczych w Płocku*, „Poradnik Językowy” 2021, z. 6, s. 91–98.
- A. Grażul: *Wybrane słownictwo polityczno-społeczne w tekstach współczesnej prasy*, Wydawnictwo Naukowe Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku, Płock 2021.

Oddział w Siedlcach

Działalność naukowa i popularnonaukowa

Członkowie Oddziału w Siedlcach – nauczyciele pracujący w szkołach – współorganizowali (w ograniczonym zakresie ze względu na pandemię) konkursy o zasięgu szkolnym lub międzyszkolnym, poświęcone szeroko pojętym zagadnieniom kultury języka, dyktanda. Członkowie Towarzystwa współpracują m.in. z Siedleckim Towarzystwem Naukowym, Naukowym Kołem Logopedycznym UPH Siedlce. Działalność Towarzystwa, ze względu na okres pandemii, była utrudniona, jednak od końca 2019 roku, kiedy reaktywowany został Oddział TKJ w Siedlcach, systematycznie dołączają nowi członkowie Towarzystwa, zachęceni działalnością popularyzatorską.

Seminaria naukowe

- W marcu 2020 roku odbyło się organizowane we współpracy z Naukowym Kołem Logopedycznym spotkanie, podczas którego mgr Joanna Abramowicz wygłosiła wykład na temat *Jasność i zwięźłość, czyli prosta polszczyzna w praktyce*.
- W lutym 2021 roku odbyło się seminarium z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, na którym odczyty wygłosili:
 - prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta – prezes TKJ: *Działalność Towarzystwa Kultury Języka w zakresie popularyzacji wiedzy o języku*;
 - dr hab. Katarzyna Sobstyl z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach: *Kultura języka w sytuacjach codziennych z perspektywy polonisty i glottodydaktyka*.
- W kwietniu 2021 roku odbyło się zebranie naukowe, w którym uczestniczyli również pracownicy administracji publicznej, prawnicy. Wysłuchali oni wystąpienia dr Agnieszki Rzepkowskiej z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego na temat interdyscyplinarności terminologii na przykładzie prawa podatkowego. Dr A. Rzepkowska zaprezentowała ustalenia badawcze zawarte w monografii autorskiej.

Wykłady otwarte

- 26 listopada 2019 roku dr hab. Katarzyna Sobolewska, profesor w Pracowni Dialektologii Polskiej IJP PAN, wygłosiła w gmachu Wydziału Nauk Humanistycznych UPH w Siedlcach wykład otwarty pt. *Co nowego u Żeromskiego? Życie i twórczość pisarza w epoce popkultury*;
- 11 stycznia 2021 roku prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta z Uniwersytetu Warszawskiego wygłosił wykład na temat: *Polska grzeczność językowa*;
- Członkowie TKJ Oddział w Siedlcach uczestniczyli również w wykładach otwartych i spotkaniach naukowych organizowanych przez inne oddziały TKJ.

Wykłady popularnonaukowe

- „*Ideał sięgnął bruku...*” *Człowiek i sztuka w twórczości Cypriana Kamila Norwida*. Siedlce, 21.10.2021, wykład otwarty wygłoszony przez dr Renatę Bryzek w ramach XXIII Festiwalu Nauki i Sztuki w Siedlcach;
- *Najczęściej popełniane błędy językowe w homiliach*, 15.11.2021, wykład otwarty wygłoszony przez mgr Marię Krasowską w Wyższym Seminarium Duchownym w Siedlcach.

Oddział w Warszawie i Sekcja Gwaroznawcza

Zebrania naukowe OW TKJ

Podtrzymując tradycję TKJ, Oddział Warszawski zorganizował w ostatniej kadencji 4 zebrania naukowe:

- 3 marca 2020 r. stacjonarnie z referatem dr Moniki Jabłońskiej, badaczki językowych i kulturowych śladów olęderskich na Mazowszu, pt. *Mennonici i ich wpływ na życie w Polsce* (referat był ilustrowany pokazem slajdów i wywołał żywą dyskusję uczestników spotkania);
- 11 grudnia 2020 r. zdalnie za pośrednictwem komunikatora Zoom z referatem pt. *Ocena rozwoju mowy dziecka dwujęzycznego w wieku przedszkolnym – perspektywa logopedy*, wygłoszonym przez zespół badawczy w składzie: dr Joanna Zawadka, dr Marlena Kurowska i dr Elżbieta Sadowska;
- 11 stycznia 2022 r. w trybie hybrydowym (część uczestników wzięła udział w zebraniu stacjonarnie w sali, część zdalnie za pośrednictwem platformy Zoom) z referatem Hanny Bień-Bielskiej, autorki książki pt. *Rekapitułując*, w której opisała swoje studia polonistyczne w okresie bezpośrednio po II wojnie światowej, w tym także udział w zajęciach językoznawczych prowadzonych m.in. przez Bożenę Wierchowską, Jana Tokarskiego i Halinę Kurkowską oraz w obozach dialektologicznych organizowanych przez prof. Witolda Doroszewskiego;
- 9 marca 2022 r. w trybie hybrydowym z referatem dr Moniki Jabłońskiej pt. *Zmiany znaczeniowe leksemu „pomocnik”* (zebranie było połączone z podsumowaniem pracy OW TKJ w kończącej się kadencji i wyborami nowego Zarządu na kolejne 3 lata).

Wszystkie zebrania miały charakter otwartych spotkań naukowych. W marcowym, odbywanym stacjonarnie, wzięło udział 12 osób, w grudniowym zdalnym uczestniczyło 101 osób z różnych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą, na dwóch ostatnich było obecnych po 40 osób.

Odczyty wygłaszane przez członków TKJ gościnnie

W minionej kadencji członkowie OW TKJ wygłosili 30 prelekcji na temat poprawności językowej, dialektologii, semantyki i frazeologii na zaproszenie domów kultury, ośrodków metodycznych, starostw, urzędów gmin oraz szkół.

Projekty badawcze OW Towarzystwa Kultury Języka

W minionej kadencji OW TKJ starał się koncentrować swoje wysiłki na opracowywaniu projektów badawczych dotyczących badań gwaroznawczych. Jeden z nich „Dialog pokoleń” przez kolejne 3 lata (2020, 2021 i 2022) zajmował jedno z pierwszych

miejsc na liście nagrodzonych projektów programu realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury „Ojczysty – dodaj do ulubionych”, dzięki czemu TKJ otrzymywało dofinansowanie na badania gwaroznawcze prowadzone wspólnie ze szkołami w Polsce północno-wschodniej.

Oprócz tego OW TKJ złożył w ostatniej kadencji 2 wnioski do Podlaskiego Urzędu Marszałkowskiego, które mimo pozytywnej opinii komisji konkursowych nie otrzymały dofinansowania: „Badania gwaroznawcze na Podlasiu i Suwalszczyźnie” (w 2020 r.), „Język Podlasia w badaniach uczniów i studentów” (w 2021 r.).

Projekt „Dialog pokoleń”

W latach 2019–2022 Oddział Warszawski Towarzystwa Kultury Języka wspólnie z Sekcją Gwaroznawczą realizował projekt „Dialog pokoleń”. Miał on na celu ocalenie od zapomnienia dawnych zwyczajów oraz resztek gwar ludowych, które są dziś znane wyłącznie najstarszym mieszkańcom wsi. Brali w nim udział nie tylko naukowcy, ale także nauczyciele i uczniowie z kilkunastu szkół, którzy pod kierunkiem członków TKJ przeprowadzali wywiady z osobami znającymi gwara, a później na podstawie zebranego materiału wypełniali kwestionariusze, spisywali opowieści ludowe i sporządzali słowniczkę gwarowe. Wielu z nich dzięki uczestnictwu w projekcie zrozumiało, że gwara nie jest czymś gorszym, że jest wartością, którą należy szanować. Ważnym rezultatem projektu było również przygotowanie nauczycieli do prowadzenia niekonwencjonalnych lekcji na temat języka w terenie i organizowania w szkołach zajęć mających na celu naukowe podejście do językowego dziedzictwa narodowego.

W ramach projektu możliwe było poza tym zrealizowanie bardzo wielu działań zgodnych z założeniami programowymi Towarzystwa, m.in.:

- wygłoszenie przez członków TKJ kilkunastu wykładów dla uczniów, nauczycieli i członków klubów seniorów w gminach, w których były realizowane zadania;
- zorganizowanie kilkunastu warsztatów językowych dla uczniów i nauczycieli ze szkół biorących udział w projekcie oraz 7-dniowych wakacyjnych warsztatów gwaroznawczych dla ponad 70 uczestników z całej Polski w lipcu 2021 r. w Nieckowie koło Grajewa;
- umieszczanie na stronie internetowej www.dialogpokolen.uw.edu.pl informacji o ocalonych od zapomnienia słowach, a także informacji o Towarzystwie Kultury Języka i jego działalności;
- zebranie tekstów gwarowych z północnego Mazowsza i Podlasia;
- opracowanie i wydanie kilku naukowych pozycji książkowych, zawierających zebrane materiały gwarowe;
- zorganizowanie 4 konferencji naukowych i 2 konferencji naukowo-metodycznych;
- przygotowanie wystawy fotograficznej pt. „Słowa ocalone od zapomnienia” w Ostrowi Mazowieckiej, w Grajewie i w Nieckowie.

Projekt „Przekraczanie granic języka”

W 2020 roku WCIES powtórnie zaproponował OW TKJ zorganizowanie konferencji naukowej i wydanie tomu pokonferencyjnego na temat języka tekstów

reprezentujących różne typy dyskursu. Działania te miały się przyczynić do powiększenia bazy metodycznej obejmującej nowoczesne lekcje języka polskiego, na których zagadnienia językowe będą poruszane łącznie z literackimi. Wsparcie finansowe projektu zapewnił Urząd Miasta Stołecznego Warszawy. W październiku 2020 r. odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim konferencja naukowa „Od uwielbienia do wzgardy. O języku emocji w literaturze, w filmie i publicystyce”, a w 2021 r. został opublikowany tom pokonferencyjny zawierający referaty wygłoszone na konferencji.

Konferencje naukowe i naukowo-metodyczne

Mimo niesprzyjających warunków do spotkań stacjonarnych ze względu na pandemię, która była powodem wprowadzenia zdalnego nauczania w szkołach i na wyższych uczelniach, w ciągu ostatniej kadencji OW TKJ udało się zorganizować cztery konferencje naukowe i dwie konferencje metodyczne. Były to:

- ogólnopolska konferencja naukowa „Dialog pokoleń 2020”, która odbyła się zdalnie na UW w dniach 5–7.10. 2020 r.;
- ogólnopolska konferencja naukowa „Od uwielbienia do wzgardy. O języku emocji w literaturze, w filmie i publicystyce”, która odbyła się w dniach 9–10.10.2020 r. w Auditorium Maximum UW w trybie hybrydowym – częściowo w sali, częściowo zdalnie;
- międzynarodowa konferencja naukowa nt. „Słownictwo związane z pożywieniem w języku ogólnym i odmianach regionalnych polszczyzny”, która odbyła się zdalnie na platformie Zoom w dniach 11–12.06.2021 r. i była poświęcona jubileuszowi 90-lecia urodzin Profesor Barbary Falińskiej;
- ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny”, która odbyła się w dniach 21–22.07.2021 r. w Grajewskiej Izbie Historycznej w Grajewie przy ul. Legionistów 9 (pierwszy dzień) oraz w zabytkowym dworku w Nieckowie (drugi dzień);
- konferencja naukowa nt. „Badania gwaroznawczo-kulturoznawcze w powiecie Ostrów Mazowiecka na tle ogólnopolskim”, która odbyła się 26.11.2021 r. w Ostrowi Mazowieckiej w zabytkowej Starej Elektrowni;
- konferencja naukowo-metodyczna na temat nauczania regionalnego w szkołach, która odbyła się zdalnie 1.03.2021 r. w Zespole Szkół im. Bolesława Podędwornego w Nieckowie;
- konferencja naukowo-metodyczna poświęcona badaniom uczniowskim gwar ludowych na Suwalszczyźnie, która odbyła się zdalnie 28.10.2021 r. w Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach z udziałem nauczycieli i uczniów oraz językoznawców z OW TKJ.

Współorganizatorami wszystkich konferencji naukowych były: Instytut Języka Polskiego UW oraz Fundacja Języka Polskiego, konferencji poświęconej językowi emocji Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjnych i Szkoleń.

Warsztaty językowe

W roku sprawozdawczym OW TKJ zorganizował 10 warsztatów językowych dla uczniów, studentów, doktorantów, nauczycieli, animatorów kultury oraz osób zainteresowanych językiem i jego poprawnością:

- 16.09.2020 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Urlach – warsztaty przeprowadziła zdalnie prof. dr hab. Barbara Falińska;
- 29.09.2020 r. w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Czarni – warsztaty przeprowadził prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta;
- 18.09.2020 r. w Zespole Szkół nr 3 im. Jana III Sobieskiego w Szczytnie – warsztaty przeprowadziła dr hab. Katarzyna Sobolewska;
- 17.05.2021 r. w Publicznej Szkole Podstawowej w Antoniówce Świerżowskiej – warsztaty przeprowadzili prof. dr hab. Barbara Falińska i prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta;
- 18.05.2021 r. w Zespole Szkół w Żelechowie – warsztaty przeprowadzili prof. dr hab. Barbara Falińska, dr hab. Katarzyna Sobolewska, dr Agnieszka Grażul-Luft i prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta;
- 20.05.2021 r. w Zespole Szkół Specjalnych w Grajewie – warsztaty przeprowadzili prof. dr hab. Barbara Falińska i prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta;
- 26.05.2021 r. w Zespole Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie – warsztaty przeprowadzili prof. dr hab. Barbara Falińska, dr hab. Katarzyna Sobolewska, prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta;
- 8.06.2021 r. w Zespole Placówek Oświatowych im. Papieża Jana Pawła II w Wąsowie – warsztaty poprowadzili prof. dr hab. Barbara Falińska i prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta;
- 26.07– 1.08.2021 r. w internacie Zespołu Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie – wakacyjne warsztaty językowe poprowadzili językoznawcy z UwB, UW, UKSW oraz IJP PAN;
- 17.10.2021 r. w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Wyszkach – warsztaty przeprowadzili prof. dr hab. Barbara Falińska i prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta.

Wystawy i przeglądy filmowe o tematyce językoznawczej

- W 2020 r. OW TKJ ogłosił konkurs na film poświęcony ratowaniu ludowej przeszłości językowej, którego rozstrzygnięcie nastąpiło w październiku na konferencji „Dialog pokoleń 2020”, na której wyświetlono 10 najlepszych filmów, nakręconych przez uczniów ze szkół w Augustowie, Dowszpuździe, Szczytnie, Grajewie, Czarni, Wachu, Starym Lubiejewie, Wąsowie, Guzowie oraz w Antoniówce Świerżowskiej.
- W 2021 r. OW TKJ zorganizował w Grajewskiej Izbie Historycznej wernisaż wystawy „Słowa ocalone od zapomnienia”, która została w ciągu ostatnich dwóch lat wzbogacona przez uczniów o nowe zdjęcia dotyczące ludowych zwyczajów, starych sprzętów gospodarskich i potraw.

Publikacje członków OW TKJ

Ostatnia kadencja przyniosła 7 ważnych publikacji napisanych lub zredagowanych przez członków OW TKJ. Istotne jest to, że żadna z nich nie była finansowana ze środków TKJ, ale wyłącznie z dotacji zewnętrznych, co pokazuje, że współpraca OW TKJ z potencjalnymi sponsorami układała się w ostatniej kadencji dość dobrze.

- Barbara Falińska, *Słownictwo ludowe Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny w układzie tematycznym. Pożywienie cz. I. Byłe województwo suwalskie*, Wydawnictwo „Paper & Tinta Barbara Tokłowicz”, Warszawa 2020;
- Halina Karaś, *Gwara Bugaja na Pogórzu*, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2020;
- Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska red., *Język zwierciadłem kultury*, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2020;
- Krystyna Długosz-Kurczabowa, *Słownik gwary zagnańskiej*, Wydawnictwo Wydziału Polonistyki UW, Warszawa 2020;
- Barbara Falińska, Jarosław Konopka, *Słownictwo ludowe Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny. Byłe województwo łomżyńskie. Pożywienie cz. I*, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2021;
- Józef Porayski-Pomsta, Katarzyna Sobolewska red., *Polszczyzna jest zobowiązaniem, a dla niektórych pasją. Tom prac ofiarowanych Prof. dr hab. Barbarze Falińskiej w 90. rocznicę urodzin*, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2021;
- Magdalena Wanot-Mištura, Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska red., *Od uwielbienia do wzgardy. O języku emocji w różnych typach dyskursu*, Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2021.

Oprócz tego OW TKJ zredagował zeszyt 2/2022 „Poradnika Językowego”, składający się z referatów wygłoszonych na konferencji „Tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny”, tom LXXVII „Prac Filologicznych”, w którym zostały opublikowane referaty z konferencji „Słownictwo związane z pożywieniem w języku ogólnym i odmianach regionalnych polszczyzny” oraz „Rocznik Ostrowski 2021” z referatami z konferencji „Badania gwaroznawczo-kulturoznawcze w powiecie Ostrow Mazowiecka na tle ogólnopolskim”.

Sekcja Logopedyczna

Organizacja konferencji naukowych

- XVI Ogólnopolskiej Konferencji Logopedycznej „Interdyscyplinarność w logopedii – konieczność czy nadmiar?” – 26–27.10.2019 r. w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Organizatorzy: Zakład Logopedii i Lingwistyki Edukacyjnej Akademii Pedagogiki Specjalnej, Sekcja Logopedyczna Towarzystwa Kultury Języka, Centrum Logopedyczne Instytutu Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Dotacja dla Zakładu Logopedii i Lingwistyki Edukacyjnej APS z programu MNiSW „Działalność upowszechniająca naukę” 2019 (na wniosek dr Izabeli Więcek-Poborczyk i dr Katarzyny Ity Bieńkowskiej). Członkowie Sekcji Logopedycznej byli w komitecie naukowym konferencji (dr hab., prof. APS Sławomir Śniatkowski, dr Danuta Emiluta-Roza, dr Katarzyna

Ita Bieńkowska, dr Izabela Więcek-Poborczyk) oraz w Komitecie organizacyjnym (dr Justyna Żulewska – koordynator Komitetu organizacyjnego (nie jest członkiem sekcji), dr Katarzyna Ita Bieńkowska, dr Dorota Lipiec, dr Izabela Więcek-Poborczyk, mgr Agata Mężyk, dr Danuta Emiluta-Roza, dr hab., prof. APS Sławomir Śniatkowski i inni pracownicy Zakładu Logopedii i Lingwistyki Edukacyjnej APS). Członkowie Sekcji Logopedycznej brali czynny udział w konferencji – referaty (w kolejności wystąpień podczas konferencji) podczas sesji plenarnych: prof. dr hab. J. Porayski-Pomsta, dr hab., prof. APS Sławomir Śniatkowski, dr D. Emiluta-Roza – 2 referaty (w tym 1 wspólnie z doc. dr hab. n. med. Krysztyną Szymańską z WUM) oraz prowadzenie dyskusji panelowej: prof. dr hab. M. Kielar-Turska, dr hab. D. Pluta-Wojciechowska; wykłady w sekcjach: dr M. Kurowska – 2 referaty (w tym 1 we współautorstwie z dr J. Zawadką i dr E. Sadowską), dr hab. O. Jauer-Niworowska, dr I. Więcek-Poborczyk (współautorstwo dr D. Lipiec, mgr A. Mężyk), dr E. Sadowska. Warsztaty prowadziła (wymieniam jedynie członków SL TKJ) dr hab., prof. UW Natalia Siudzińska. Plakat prezentowała dr hab. E. Wolańska (współautorstwo dr A. Wolański);

- XVII Ogólnopolskiej Konferencji Logopedycznej „Dylematy praktyczne i teoretyczne w logopedii”, Warszawa, 04–05.12.2021 r. (realizacja zdalna z wykorzystaniem aplikacji Zoom). Organizatorzy: Sekcja Logopedyczna Towarzystwa Kultury Języka, Zakład Logopedii i Emisji Głosu UW oraz Zakład Logopedii i Lingwistyki Edukacyjnej APS.

W konferencji wzięło udział 120–130 osób (nie jest możliwe podanie konkretnej liczby uczestników, ponieważ logowanie następowało w różnym czasie). Obrady odbywały się w 6 sesjach plenarnych oraz w 6 sekcjach. W sumie wygłoszonych zostało 39 referatów (spośród 40 zapowiedzianych w programie konferencji). Podjęte zostały zagadnienia normy w logopedii (m.in. prezentacja wyników badań pilotażowych nad normą czasu fonacji polskojęzycznych dorosłych), interdyscyplinarności i metodologii logopedii, dwujęzyczności (poglądy i implikacje praktyczne), płynności i prozodii mowy, fonacji, zaburzeń komunikacji i głosu o różnorodnej patogenezie (u dzieci i dorosłych) w teorii i praktyce. Odbyła się także sesja plakatowa. Warto podkreślić, że w ostatniej sesji plenarnej (nt. „Logopedia z perspektywy młodych praktyków”) referaty wygłaszali członkowie logopedycznych kół naukowych z Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii Pedagogiki Specjalnej oraz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Oprócz wystąpień naukowych został zorganizowany, opracowany i prowadzony przez dr Danutę Emilutę-Rozę, wieczór zatytułowany „Pamiętajmy o tych, których już z nami nie ma – wspomnienia o Osobach ważnych dla środowiska logopedycznego”. W konferencji czynny udział wzięli następujący członkowie Sekcji Logopedycznej: prof. dr hab. M. Kielar-Turska, dr hab. O. Jauer-Niworowska, dr hab., prof. APS S. Śniatkowski, dr hab. E. Wolańska, dr J. Zawadka, dr M. Kurowska, dr I. Więcek-Poborczyk, dr D. Lipiec, mgr A. Mężyk, dr A. Jarzyńska-Bućko, dr B. Ciecierska-Zajdel.

Organizacja wykładów i warsztatów w ramach cyklu „Starsi – młodszym”

- dr hab. Olga Jauer-Niworowska, *Terapia logopedyczna osób z dyzartrią – podejście całościowe (motoryczne i psychologiczne)* – wykład, 28.01.2019, APS;
- mgr Jacek Asperski, *Autorski program terapii pararotacyzmu i rotacyzmu właściwego* – wykład i warsztat, 07.06.2019, APS;
- mgr Anna Szerszeńska (zaproszony gość – neurologopeda) i dr Agnieszka Jarzyńska-Bućko (logopeda, członek Sekcji Logopedycznej), *Jąkanie w aspekcie psychologiczno-logopedycznym jako problem osób z niepełnością mówienia i ich rodzin* – prelekcja, 27.02.2020, UW. Celem tego spotkania było przede wszystkim omówienie sytuacji psychologicznej pacjentów jękających się oraz rodzin tych osób, tzn. ich stanu psychicznego i otrzymywanych form wsparcia terapeutycznego. Tym razem problematyka warsztatów organizowanych przez Sekcję Logopedyczną nie była poruszana od strony metodyki terapii jękania. Podstawą dyskusji stała się prelekcja oraz prezentacja unikatowego filmu dokumentalnego *When I stutter*, udostępnionego Sekcji Logopedycznej jednorazowo dzięki uprzejmości mgr E. Szerszeńskiej. W spotkaniu wzięło udział ponad 50 osób (wśród nich byli logopedzi, logopedzi-psycholodzy, studenci i słuchacze studiów logopedycznych oraz rodzice dzieci z niepełnością w mówieniu oraz osoby dorosłe jękające się (o różnym stopniu nasilenia tego zaburzenia). Oprócz wartości merytorycznej treści prelekcji oraz dokumentu filmowego warto zaznaczyć, że szczególnie ważne były wypowiedzi osób jękających się i rodziców dzieci obciążonych tym zaburzeniem. Podsumowaniem dyskusji była niska ocena wsparcia psychologicznego w Polsce udzielanego osobom jękającym się oraz ograniczona świadomość społeczna problemu jękania (i jego konsekwencji psychicznych) w naszym kraju. Wyżej oceniano pomoc logopedyczną. Podczas tego spotkania zgłoszona została potrzeba zorganizowania grupy wsparcia dla rodziców dzieci jękających się. W tym celu, z inicjatywy mgr E. Szerszeńskiej i dr A. Jarzyńskiej-Bućko, przewodnicząca Sekcji podjęła starania o uzyskanie zgody władz Akademii Pedagogiki Specjalnej na comiesięczne bezpłatne udostępnianie sali dydaktycznej na spotkania rodziców dzieci jękających się z terapeutami (z udziałem niewielkiej liczby studentów logopedii APS i UW). Zgodę tę uzyskano, ale pierwsze spotkanie zaplanowane na 30.03.2020 r. nie odbyło się z powodu pandemii. W bieżącym roku organizacją grupy wsparcia na terenie Akademii zajmuje się członkini SL TKJ dr A. Jarzyńska-Bućko.

Publikacja artykułu członków Sekcji Logopedycznej

- M. Kurowska, E. Sadowska, J. Zawadka, 2021. *Ustalenie standardu logopedycznego postępowania diagnostycznego u dzieci dwujęzycznych – uwarunkowania i wyzwania*, „Poradnik Językowy” z. 6, s. 22–38.

IV. Podsumowanie i uwagi końcowe

Przedstawione sprawozdanie pokazuje różnorodność prac poszczególnych oddziałów i sekcji naszego Towarzystwa. Mimo wielu przeciwności, zwłaszcza spowodowanych pandemią COVID-19, wysoko należy ocenić aktywność wykładowo-odczytową i konfe-

rencyjną. Jest to zasługa prezesów i zarządów oddziałów i sekcji, a także poszczególnych członków naszego Towarzystwa. Oddziały i sekcje działały w tym trudnym okresie na miarę możliwości swojego potencjału organizacyjnego i intelektualnego, za co wszystkim członkom zwyczajnym, honorowym i wspomagającym bez wyjątku ustępujące władze Towarzystwa składają serdeczne podziękowania.

Na szczególne uznanie zasługuje działalność dr hab., prof. UW Elżbiety Wierzbickiej-Piotrowskiej, kierującej od wielu lat projektem „Dialog pokoleń”. Projekt ten, którego pomysłodawczynią i najważniejszą wykonawczynią jest śp. Profesor Barbara Falińska, stanowi sztandarową działalność scalającą prace całego naszego Towarzystwa.

Zarząd Główny TKJ składa też wyrazy podziękowania dr Agnieszce Grażul-Luft za zorganizowanie Oddziału w Płocku, a całemu Zarządowi za kierowanie pracami Oddziału w sposób interesujący dla środowiska miasta Płocka oraz dr Renacie Bryzek za skuteczne podjęcie się reaktywacji działalności Oddziału w Siedlcach.

Osobne podziękowania Zarząd Główny Towarzystwa składa prof. dr hab. Henryce Sędziak – prezes Oddziału w Łomży, która od 1966 roku, a więc od początku istnienia naszego Towarzystwa, kieruje pracami Oddziału. Jej praca naukowa, która znalazła swoje odbicie m.in. w serii wydawniczej *Polszczyzna Mazowsza i Podlasia*, jak i działania w zakresie organizacji obozów i konferencji gwarożnawczych stanowiły i stanowią ważny wkład w działalność Towarzystwa Kultury Języka.

Wyrazy uznania i szacunku należą się redaktorowi naczelnemu i całemu zespołowi redakcyjnemu „Poradnika Językowego” – organu naszego Towarzystwa, za wysoki poziom naukowy czasopisma, a wydawcy miesięcznika Domowi Wydawniczemu „Elipsa” i jego dyrektorowi, panu dr. Włodzimierzowi Ulickiemu, za dobry poziom edytorski i terminowość publikacji; dr. Ulickiemu dziękujemy też za wydawanie większości naszych publikacji z serii wydawniczej *Z Prac Towarzystwa Kultury Języka*.

Towarzystwo Kultury Języka działa w określonych warunkach społecznych, naukowych i administracyjnych, które w znacznym stopniu wpływają na jego osiągnięcia. Zarząd Główny składa podziękowania wszystkim instytucjom: Radzie Towarzystw Naukowych przy PAN, Narodowemu Centrum Kultury, Warszawskiemu Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń, Fundacji Języka Polskiego, Instytutowi Języka Polskiego i Instytutowi Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku, władzom samorządowym powiatów: augustowskiego, grajewskiego, sejneńskiego, sokólskiego, suwalskiego, burmistrzowi miasta Ostrów Mazowiecka – panu Jerzemu Bauerowi, wszystkim dyrektorom szkół i nauczycielom oraz uczniom tych szkół, a także dyrektorom i pracownikom bibliotek, z którymi w ostatniej kadencji współpracowaliśmy i otrzymywaliśmy niejednokrotnie wymierną pomoc organizacyjną i finansową. Bez ich udziału i pomocy nasz dorobek byłby znacznie uboższy.

Prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta
Prezes Towarzystwa Kultury Języka

Warszawa, 26 marca 2022 roku